

Som timmerbilsförare gäller det att inte stå handfallen när någonting krånglar långt ute i skogen. Mats Persson, som driver Bjälveruds Åkeri AB, har efter många år i yrket lärt sig klara av de flesta situationer. Här lastar han med hand sin bil på en kvart.

Framtidens chaufförer är gröna

Naturbruksgymnasiet vid Södra viken i de djupa värmländska skogarna är platsen för ett litet under. I en lycklig kombination av engagemang och slump har man lyckats rädda den nedläggningshotade skolan genom att skapa två nya unika utbildningar.

Här ska unga människor lära sig allt om kretslopps-, skogs- och biobränsletransporter. Både branschen och moder natur längtar efter den första färdiga kullen.

TEXT JAN SKANSÉN

– Vi har skapat något helt nytt. Vi har slagit ihop naturbruk med transportteknik. Det innebär att vi har blandat femtio procent »miljö« i en utbildning där det inte fanns något av det ämnet tidigare, säger Björn Johansson, ombudsman för Transport i Karlstad och den ledande drivkraften bakom de nya utbildningarna.

Nytt är också att eleverna redan från första dagen går en transportteknisk utbildning.

På det ordinarie treåriga fordonsprogrammet i gymnasieskolan väljer de först

efter ett år om de ska gå Gren Transport eller någon annan gren.

– Ja, det är det unika, att de går alla tre åren här och att vi har blandat två program, säger Rolf Nilsson som är lärare vid Södra viken. De här utbildningarna finns inte någon annanstans i Sverige!

Det gör att elever från hela landet har rätt att söka genom så kallat riksintag.

VÄLUTBILDADE UNGDOMAR SÖKES. Båda de nya utbildningarna har huvudrubriken »transportutbildning med grön profil« vilket bland annat innebär att eleverna får läsa ekologi, hushållning, miljö och naturvård

samt kretslopp i mark, vatten och luft.

Självklart lär de sig även att hantera alla de fordon de kommer att använda i sin framtida yrkesutövning. De läser också ekonomi, datakunskap, logistik, moderna navigationssystem (GPS), lastsäkring, ADR och mycket annat.

Under första året går eleverna tillsammans. Efter det delas de upp i de två inriktningarna – en mot skogs- och biobränsletransporter och en mot kretsloppstransporter.

Att utbildningarna fyller reella behov i näringslivet står helt klart.

Dagens virkesbilar kräver välutbildade

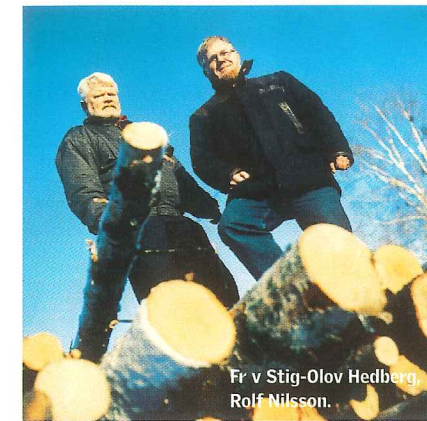
yrkesförare som kan hantera allt från svårframkomliga skogsvägar och besvärliga lastningssituationer till datorer och kundvård. Dessutom behövs det återväxt inom yrkesgruppen.

– Sextio procent av våra åkare är över 55 år, säger Stig-Olov Hedberg, vid Västra Svealands Virkesfrakt, VSV. Ett annat problem är att det är svårt att få tag på chaufförer som är duktiga på att köra bil och kan hantera en skogskran. Dessutom måste de kunna ta vara på sig själva. När man kommer ut i skogen och någonting går sönder kan man inte bara ställa sig där med armarna i

flugor i en smäll - att både rädda skolan och skapa en välbehövlig transportteknisk utbildning. Rolf Nilsson nappade direkt på idén men fick till en början ett ganska ljumt gensvar från sin skolledning och landstinget.

– Men sedan samlade Björn ihop folk. Bland andra Stig-Olov Hedberg från VSV, Robert Dierks från TYA och Ove Ohlsson från TransportGruppen inom SAF - och då förstod de att vi menade allvar med det här. Landstinget vände plötsligt och hakade på!

Inför skolverket måste man för att få starta en ny gymnasieutbildning kunna visa att

«Vi har skapat något helt nytt. Vi har slagit ihop naturbruk med transportteknik.»

kors och ropa på hjälp. Även återvinningsföretagen har behov av välutbildade chaufförer. Eftersom de ofta kör både farliga och mycket dyrbara ämnen måste de ha goda kunskaper i ADR och grundläggande kemi. En viktig roll för dessa chaufförer är också att vara en slags »vardagsinformatörer« i miljöfrågor. Det är de som möter allmänhetens nyfikna frågor på gator och torg.

TRANSPORTER RÄDDAR SKOLAN. Vid Södra viken har det pågått »skoglig utbildning« sedan tidigt femtiotal. Men i takt med att skogsmaskinerna blev allt effektivare minskade utrymmet för att utbilda fler ungdomar till skogsbrukare. Det såg mörkt ut för Södra viken, nedläggning lurade om hörnet.

I det här läget råkade Björn Johansson från Transport stöta ihop med Rolf Nilsson från Södra viken. Björn frågade hur de hade det på skolan, Rolf slog upp givet ut med armarna och berättade.

– Då sa jag att det »är ju själva fan« att Värmland som är ett så stort skogslän inte har någon utbildning för skogstransportörer, berättar Björn Johansson.

Som representant för Transport visste Björn vilket stort behov det fanns av kunniga skogsbilschaufförer. Dessutom tyckte han att det vore sorgligt om en så fin skola som Södra viken med alla resurser i form av lokaler, maskiner och kompetenta lärare skulle stängas. Här borde det gå att slå två

den är nödvändig och att näringen är intresserad av den. Här har Södra viken fått ett »fantastiskt stöd« från VSV, TYA och Ragnar Sellbergs Stiftelse, säger Rolf Nilsson. Under hela resans gång har skolan och näringslivet samarbetat intensivt för att ro projektet i hamn.

Sten-Åke Jacobsson, utbildningsledare för naturbruksgymnasiet i Lillerud och Södra viken har stått för utformningen av programmen. Mycket tack vare hans

enträgna arbete kommer de första eleverna, cirka 20, att kliva in på skolans gårdsplan redan i höst. Då var det drygt två år sedan Björn Johansson drog ihop en intressentgrupp för ett första sammanträde om transportutbildningar vid Södra viken.

Hemligheten bakom detta lyckosamma projekt är engagerade människor som har tro på vad de gjort.

Då sker det lätt små under. ♦

Södra viken

➔ **FAKTA** Länsmansgård från 1500-talet som »Rik-Ola« 1947 sålde till Skogsvårdsstyrelsen. Sedan dess har det bedrivits skogsbruksutbildning här.

Skolan ligger vackert vid en sjö som blir varm tidigt och kall sent på säsongen. Eleverna bor på skolan och har ett stort utbud av fritidsaktiviteter, med självklar tyngdpunkt på jakt-, fiske och andra aktiviteter i naturen.

Ett spännande nytillskott vid skolan är Kretsloppshuset som värms med sol och biobränslen, har en biologisk avloppsreningsanläggning och ekologisk trädgård. Här kan eleverna studera hur kretsloppstänkandet fungerar i verkligheten (hemsida: www.kretsloppshuset.nu e-post: info@kretsloppshuset.nu)

Skolan har fina utbildningslokaler och man håller på att bygga en ny stor övningsplan för lastbilar, truckar och hjullastare. Man har dessutom skogsmaskiner som skördare och skotare samt hjultraktorer och övningskranar.

Vid skolan arbetar cirka 35 personer och man har i dagsläget cirka 100 elever.

Det är inte försent att söka utbildningarna!

Den första februari var ansökningsdatum för de som vill börja gymnasiet i höst. Men det finns en möjlighet att ändra sig. Det går att göra en ny ansökan före den första maj om man hittar något nytt eller bättre. Kontakta din studievägledare för mer information. E-postadress till Södra viken: info@naturbruk.liv.se

Transportköparna kräver miljökompetens

– I framtiden behöver de som arbetar i den här näringen ha en god kännedom om de miljöfaktorer som vår verksamhet påverkar. Det kan man bara få genom en gedigen utbildning, säger Ove Ohlsson på TransportGruppen vid SAF.

Han hoppas att det miljötankande som genomsyrar de nya utbildningarna vid Södra viken kommer att slå igenom i hela

branschen så småningom. Det är inte bara miljön som skulle vinna på detta, här finns också pengar att hämta för företagen.

– Ja, absolut. Alla stora köpare av transporter har miljöanpassning som ett krav vid sina upphandlingar idag. Utan miljökompetens kan man inte vara med och konkurrera om de stora jobben på marknaden.

Ove Ohlsson är glad och nöjd med att

SAF har fått vara med från början och påverkat utformningen av utbildningarna. Samarbetet med Transport har fungerat mycket bra. Han kan bara konstatera att ungdomsutbildningen ligger de båda organisationerna varmt om hjärtat och att man är helt överens när det gäller de här frågorna.

– Vad branschen behöver är välutbildade medarbetare. Den saken är säker! ♦